

**Міністерство освіти і науки України
Національний еколого-натуралістичний центр МОН України
Кафедра методики позакласної та позашкільної роботи**

ПРОЕКТ

**ПРОГРАМА РОЗВИТКУ
позашкільних навчальних закладів еколого-натуралістичного профілю та
Національного еколого-натуралістичного центру МОН України
(2016–2020 р. р.)**

м. Київ

ПРОГРАМА РОЗВИТКУ

позашкільних навчальних закладів еколого-натуралістичного напрямку
та Національного еколого-натуралістичного центру МОН України (2016–
2020 р. р.)

ІНФОРМАЦІЙНА ДОВІДКА ПРО ЗАКЛАД

1. Назва установи	Національний еколого-натуралістичний
центр МОН України
2. Свідоцтво про державну
реєстрацію	реєстраційна картка, архівна довідка
№ 156 від 25.11.1987 р.
3. Адреса, телефон, e-mail	м. Київ, вул. Вишгородська, 19,
телефон (044) 044 430-02-60
URL www.nenc.gov.ua
E-mail nenc@nenc.gov.ua
4. Підприємства	Міністерство освіти і науки України

ПАСПОРТ ПРОГРАМИ

Назва програми	Програма розвитку позашкільних навчальних закладів еколого-натуралістичного напрямку та Національного еколого-натуралістичного центру МОН України
Розробник програми	Національний еколого-натуралістичний центр МОН України
Терміни реалізації програми	2016–2020 р. р.
Очікувані результати:	перехід мережі позашкільних навчальних закладів еколого-натуралістичного напрямку на компетентнісно орієнтовані засади організації навчально-виховного процесу у єдності змістових, технологічних, особистісних, управлінських параметрів
Виконавці Програми	Педагогічні колективи Національного еколого-натуралістичного центру МОН України та регіональних ПНЗ еколого-натуралістичного напрямку

Мета Програми:

Забезпечення позитивної динаміки розвитку Національного еколого-натуралістичного центру МОН України (далі - НЕНЦ) та ПНЗ еколого-натуралістичного напрямку як відкритої педагогічної системи, яка спрямована на розвиток вихованців, адаптованих до вимог сучасного суспільства, забезпеченні права дитини на розвиток і вільний вибір різних видів діяльності у вільний час.

Завдання Програми:

- підвищення якості та доступності позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку для кожної дитини;
- оновлення змісту позашкільної освіти еколого-натуралістичного профілю у відповідності з інтересами дітей, потребами сім'ї і суспільства;
- розвиток інфраструктури позашкільних закладів еколого-натуралістичного профілю, у тому числі за рахунок забезпечення інвестиційної привабливості;
- формування ефективної міжвідомчої системи управління розвитком позашкільної освіти;
- здійснення ресурсного забезпечення функціонування та розвитку всіх структурних підрозділів закладу, відпрацювання економічних моделей для ресурсного забезпечення позашкільних навчальних закладів еколого-натуралістичного профілю, в тому числі і в межах державно-приватного партнерства;
- підготовка, підвищення кваліфікації й перепідготовка педагогів позашкільних навчальних закладів з урахуванням нових підходів, організація екологічних семінарів і курсів;
- підвищення рівня професійної компетентності педагогів закладу;
- розвиток ресурсного (матеріально-технічного, кадрового, науково-методичного) забезпечення навчально-виховного процесу;
- створення умов для участі сім'ї та громадськості в управлінні розвитком позашкільної освіти.

Механізм реалізації Програми передбачає здійснення освітнього моніторингу позашкільної еколого-натуралістичної освіти з метою своєчасного корегування Програми розвитку закладу.

1. ВСТУП

Виклики XXI століття, процеси реформування освіти в Україні обумовлюють необхідність докорінних змін у навчанні, вихованні і розвитку громадян нової генерації, здатної до інноваційного типу мислення, адекватного реагування на зміни в суспільстві, повноцінно жити й активно діяти у новому світі, постійно самовдосконалюватися.

Позашкільна освіта має бути націленою у майбутнє, на розв'язання проблем XXI століття, на формування та розвиток ключових

компетентностей вихованців, ціннісних орієнтацій, комунікативної культури, творчих способів мислення.

Одним з перспективних напрямів модернізації позашкільної еколого-натуралістичної освіти є посилення її компетентнісної спрямованості.

Перехід до компетентнісно спрямованої еколого-натуралістичної освіти обумовлює потребу у переведенні закладу із режиму функціонування у режим розвитку.

Керуючись основними положеннями Національної доктрини розвитку освіти, педагогічний колектив НЕНЦ приділяє велику увагу вдосконаленню моделі педагогічної діяльності закладу як відкритої цілеспрямованої соціальної системи, що організовує свою діяльність у контексті сучасного освітнього менеджменту.

Для оптимізації роботи закладу розширюються партнерські зв'язки з державними, науковими установами, вищими навчальними закладами, громадськими організаціями тощо. Наприклад:

- Міністерство освіти і науки України;
- Міністерство екології та природних ресурсів України;
- Національна академія педагогічних наук України та профільні науково-дослідні установи НАПН України;
- Національна академія наук України та профільні науково-дослідні установи НАНУ;
- вищі навчальні заклади, з якими укладені угоди про співпрацю;
- профільні позашкільні навчальні заклади еколого-натуралістичного напрямку та відповідні відділи комплексних позашкільних навчальних закладів;
- засоби масової інформації.

Урахування зовнішніх умов прискорює процес оновлення змісту діяльності як НЕНЦ, так і позашкільних навчальних закладів еколого-натуралістичного напрямку, зумовлює необхідність перегляду підходів до планування його роботи. Усе це вимагає організації такого навчально-виховного процесу, який передбачає використання сучасних освітніх технологій роботи з дітьми та учнівською молоддю, що створюють умови для самореалізації вихованців за обраним профілем навчально-творчої діяльності та формування навчально-творчого соціуму, де основне місце відводиться особистісному розвитку вихованців.

Сучасний етап розвитку закладу передбачає також створення умов для координування своєї діяльності з іншими суспільними інституціями, інтегруючи їх у єдиний виховний простір, спрямований на розвиток творчої особистості дитини.

Вищезначене зумовлює необхідність розроблення програми подальшого розвитку закладу.

1.1. Програма розвитку ґрунтується на основних засадах Національної доктрини розвитку освіти України у XXI столітті, Національної стратегії розвитку освіти в Україні на період до 2021 року, Законах України «Про освіту», «Про позашкільну освіту», Концепції позашкільної освіти та

виховання, Положення про позашкільний навчальний заклад, інших документів, що регламентують діяльність позашкільних навчальних закладів в Україні, з метою створення ефективного механізму щодо забезпечення подальшого розвитку закладу і є стратегічним документом, що характеризує програмно-цільову ідеологію розвитку закладу.

Програма визначає стратегічні пріоритети розвитку закладу, обґрунтовує ресурсні потреби, шляхи поглиблення його інноваційного потенціалу і визначає результати його діяльності.

Програма зумовлює модернізацію змісту еколого-натуралістичної освіти в контексті нових нормативних актів, які регулюють розвиток еколого-натуралістичної освіти в Україні, впровадження новітніх підходів і педагогічних технологій.

1.2. Технологія реалізації Програми

1.2.1. Принципи діяльності:

- *гуманізація* – визначає пріоритет завдань творчої самореалізації особистості, її виховання, створення умов для вияву обдарованості і талантів дітей;

- *добровільність та доступність* – передбачає право вибору та доступність у забезпеченні потреб особистості у творчій самореалізації, духовному самовдосконаленні, здобутті додаткових знань, умінь та навичок, підготовки до активної професійної діяльності;

- *багатоукладність та варіативність* – передбачає можливість широкого вибору змісту, форм і засобів еколого-натуралістичної освіти та виховання у вільний від навчання час, альтернативність у задоволенні духовних запитів особистості, її пізнавальних та інтелектуальних можливостей та інтересів; запровадження поліваріативності навчальних програм, поглиблення і розширення їх практичної спрямованості;

- *самостійність та активність* – полягає у забезпеченні такої психолого-педагогічної атмосфери, яка сприяє виявленню, а також розвитку і реалізації учнями пізнавальної самостійності, творчої активності;

- *практична спрямованість* – передбачає набуття учнями певних допрофесійних умінь і навичок, орієнтацію та трудову діяльність у ринкових умовах, їх розширення та розвиток.

1.2.2. Напрями діяльності

- *навчально-виховний* – передбачає впровадження інноваційних педагогічних методик та технологій, спрямованих на орієнтування і самореалізацію вихованців у багатогранному соціокультурному середовищі;

- *психолого-педагогічний* – полягає у забезпеченні атмосфери, яка сприяє виявленню, розвитку і реалізації вихованцями пізнавальної самостійності, творчої активності, прояву обдарованості у навчально-виховній діяльності;

- *методичний* – умотивованість професійного зростання педагогів з метою надання якісної позашкільної еколого-натуралістичної освіти з урахуванням вимог сучасності;

- *профорієнтаційний* – передбачає ознайомлення зі світом професій, формування ціннісних орієнтацій, здатність до самопізнання, активність у професійному самовизначенні відповідно до інтересів, задатків та здібностей, інших особистісних якостей вихованців;

- *науково-дослідницький* - передбачає залучення обдарованих дітей до науково-дослідницької, пошукової роботи;

- *організаційно-масовий* – передбачає організацію культурного дозвілля вихованців, спілкування їх з однолітками у різних формах ігрової та дозвілево-розважальної діяльності з урахуванням сучасних вимог та потреб молодого покоління;

- *інформаційно-просвітницький* – спрямований на удосконалення взаємодії НЕНЦ та позашкільних навчальних закладів еколого-натуралістичного напрямку, популяризацію його діяльності та позитивного іміджу, підвищення педагогічної культури батьків;

- *маркетинговий* – спрямований на вивчення запитів (пропозицій) вихованців; їх батьків з метою формування та впровадження у майбутньому додаткових освітніх послуг.

1.2.3. Фінансово-господарська діяльність

Фінансово-господарська діяльність проводиться відповідно до законодавства та статуту закладу. Фінансове забезпечення Програми здійснюється за рахунок коштів бюджету закладу.

Додатковими джерелами формування коштів закладу є добровільні грошові внески установ, організацій та окремих громадян.

1.2.4. Ризики

Реалізацію мети і завдань розвитку закладу можуть ускладнити:

- нестабільність економіки, обмеженість ресурсів для забезпечення системної реалізації усіх завдань і заходів, передбачених Програмою;
- не готовність певної частини педагогів до інноваційної діяльності;
- зміни у законодавстві України.

2. ОСНОВНІ ЗАХОДИ ЩОДО РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ

Основними заходами щодо реалізації Програми є:

- розробка програмно-методичного забезпечення з позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку нового покоління (програми, підручники, посібники, електронні засоби навчання);

- підвищення професійного рівня педагогів відповідно до сучасних вимог;

- збереження єдиного освітнього простору у взаємодії з різними рівнями освіти;

- розвиток міжвідомчої співпраці з метою забезпечення якісної еколого-натуралістичної освіти, необхідної для забезпечення конкурентноздатності молодих людей в умовах ринкової економіки;
- зміцнення матеріально-технічної бази, ресурсного забезпечення закладу;
- оптимізація мережі гуртків відповідно до запитів батьків, суспільства та інтересів вихованців;
- впровадження інноваційних педагогічних технологій та методик;
- застосування державно-громадської моделі управління закладом.

3. УМОВИ ТА ЗАСОБИ РЕАЛІЗАЦІЇ ПРОГРАМИ

Реалізацію програми розвитку ПНЗ еколого-натуралістичного напрямку та НЕНЦ забезпечують умови:

- *нормативно-правові* як основа правового регулювання розвитку закладу; її складають документи міжнародного, державного та організаційного рівня, Положення, що регулюють діяльність закладу;
- *організаційно-управлінські* як основа координації освітнього процесу, здійснення моніторингу якості еколого-натуралістичної освіти, оновлення фінансово-економічних і матеріально-технічних ресурсів;
- *психолого-педагогічні* як основа формування в педагогів системного бачення процесу розвитку закладу та актуалізації потреби у вдосконаленні та оновленні практики роботи з дітьми, забезпечення готовності педагогів до запровадження інновацій, заохочення їх до творчого розв'язання проблем. Підготовка педагогів до професійної діяльності в режимі змін передбачає підвищення їх інноваційної, акмеологічної культури, спрямованої на вищі професійні досягнення, орієнтацію на педагогічний успіх, розвиток їх професійної компетентності;
- *соціально-педагогічні* як основа для вивчення ринку освітніх послуг, динаміки споживчого попиту, врахування вимог ринку в організації педагогічного процесу, пошуку невикористаних можливостей закладу, забезпечення своєчасного переходу до нових послуг, навчальних програм, науково-методичного супроводу, орієнтації стратегії маркетингу на перспективу, здійснення соціально-педагогічної експертизи стану навчання і виховання особистості у закладі, реалізації запитів громади щодо якості еколого-натуралістичної освіти;
- *інформаційно-методичні* як основа забезпечення інформаційного і методичного супроводу розвитку закладу, забезпечення переваги закладу в умовах конкуренції, формування його позитивного іміджу.

Серед засобів реалізації завдань провідними є науково-методична, організаційно-технологічна, організаційно-масова діяльність педагогів; навчально-виховна, передовий педагогічний досвід; сучасні інформаційно-комунікативні технології тощо.

4. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ПОЛОЖЕННЯ ПРОГРАМИ

4.1. Удосконалення соціально-педагогічної моделі закладу

Посилення взаємодії ПНЗ та соціуму, налагодження комунікаційних, функціональних та творчих зв'язків між закладом та іншими соціальними інституціями визначають необхідність створення для співпраці ефективної соціально-педагогічної системи з метою забезпечення якісної позашкільної еколого-натуралістичної освіти дітей та учнівської молоді. Головна мета, завдання і принципи діяльності ПНЗ вимагають модернізації змісту, форм і методів навчально-виховного процесу в закладі.

Загальними засадами визначення нового змісту еколого-натуралістичної освіти є: гуманізація, диференціація, інтеграція, науковість, широке застосування нових інформаційних технологій, розвиток партнерства учасників освітнього процесу.

З методологічних позицій зміст еколого-натуралістичної освіти в закладі повинен мати три рівноправних компоненти: фундаментальність (передачу сучасних знань), гуманістичну орієнтацію (виховання), продуктивну практичну і проектну спрямованість (розвиток компетентностей). Цілісність змісту досягається лише за динамічного балансу всіх складових цієї тріади.

Зміст еколого-натуралістичної освіти у закладі оновлюється цілісно з урахуванням таких пріоритетів:

1. Освіта для розвитку базових компетентностей особистості. Саме засобами позашкільної еколого-натуралістичної освіти можна забезпечити такі компоненти життєдіяльності людини, як практичні навички, критичне мислення, норми спілкування і основи здорового способу життя.

2. Освіта для пізнання та освоєння навколишнього світу і процесів, які в ньому відбуваються. Освіта сприяє становленню у дітей цілісного наукового світогляду, розвитку соціальних і комунікативних компетентностей на основі засвоєння та практичного застосування системи знань про природу, людину, суспільство, культуру.

3. Освіта для розвитку творчості забезпечує оволодіння засобами пізнавальної і практичної креативної діяльності.

4. Освіта, спрямована на соціальну інтеграцію вихованців у динамічному світі.

5. Якість еколого-натуралістичної освіти передбачає підвищення вимог до педагогів, їх кваліфікації, забезпечення різноманітними інноваційними програмами і методами роботи, які відповідають індивідуальним потребам вихованця і педагога.

6. Персоніфікація навчання. Учень має заохочуватися в своєму бажанні використовувати різноманітні внутрішні ресурси, мати умови для самовираження в процесі освітньої діяльності.

Організація компетентісно спрямованого навчання і виховання передбачає розробку педагогами технологій, мета яких - реалізація механізму самоорганізації та самореалізації кожного вихованця.

В основу навчальних програм закладаються умови для оволодіння тими видами діяльності, які дають дітям широку орієнтацію в системі суб'єкт - суб'єктних відносин, де вони виступають як активні творці цих відносин.

Зміст еколого-натуралістичної освіти має бути осучаснений таким чином, щоб учні могли бути мобільними і відповідальними у самостійному житті, цілеспрямовано використати свій потенціал як для самореалізації в особистісному плані, так і інтересах суспільства.

Освітній процес, спираючись на здібності, інтереси, ціннісні орієнтації і життєвий досвід дитини, надає їй можливість реалізувати себе в різних сферах творчої діяльності. При цьому забезпечується пріоритетність індивідуальності, самоцінності, самобутності дитини як активного суб'єкта життєвого і соціального досвіду.

Освітній процес організовується таким чином, щоб питома вага навчальної інформації гармонійно поєднувалася з інформацією, пов'язаною з особистісним становленням, з процесом розвитку життєвих компетентностей дітей та учнівської молоді. Технологія організації освітнього процесу є послідовним розгортанням педагогічної діяльності та спілкування.

Складовими навчальних технологій в закладі мають бути форми організації (індивідуальні, групові, колективні).

Сфера навчання в закладі є відкритою до пошуку альтернативних способів навчання. До ефективних належать інтерактивні технології, з допомогою яких керівники творчих об'єднань у ході спілкування з вихованцями інтерпретують життєві події, впливають на конструювання ними своїх особистісних дій, сприяють активізації діяльності вихованців, вчать самоконтролю та самореалізації. У навчально-виховному процесі широко використовуються активні форми і методи роботи: тренінги, рольові ігри, мозкові штурми, дебати, диспути, аналіз ситуацій тощо.

Використання інтерактивних технологій створює соціально-педагогічні умови, сприятливі для позитивних змін у знаннях, навичках і вчинках учнів, їхньому ставленні до соціальних явищ, здоровому способі життя, правовому захисті.

Важливою складовою змісту еколого-натуралістичної освіти мають стати нові інформаційні технології навчання, які б забезпечили не тільки комп'ютерну грамотність, але й формували б високу інформаційну культуру людини в сучасному суспільстві.

Зазначене вище сприятиме подальшій роботі педагогічного колективу щодо вдосконалення соціально-педагогічної моделі закладу; збільшенню кількості творчих колективів; розширенню мережі гуртків дослідницького спрямування; створення нових функціональних підрозділів закладу.

4.2. Оптимізація системи методичної роботи та роботи з педагогічними кадрами

Першочергового значення набуває проблема розвитку творчого потенціалу педагогів, запровадження інноваційних технологій навчання та виховання, вдосконалення змісту еколого-натуралістичної освіти, залучення педагогів до науково-дослідницької роботи, стимулювання їх на вищі професійні досягнення.

Система методичної роботи спрямована на оновлення змісту еколого-натуралістичної освіти, підвищення професійної майстерності педагогів, опанування ними нових ідей, інноваційних технологій.

Організація методичної роботи має ґрунтуватися на наступних принципах:

- науковості, системності, гнучкості і прогностичності;
- безперервності професійного зростання педагогів;
- відповідності змісту науково-методичної роботи рівням підготовки педагогів, їх професійним інтересам і потребам.

Основні завдання системи методичної роботи:

1. Науково-методичне забезпечення діяльності закладу, педагогічних працівників.
2. Оновлення програмного-методичного забезпечення освітнього процесу (програми, підручники, посібники, збірники, буклети, альбоми тощо).
3. Забезпечення функціонування сайту закладу.
4. Створення єдиного інформаційно-методичного простору з питань позашкільної освіти через організацію роботи Віртуального інституту позашкільної освіти.
5. Впровадження у педагогічну практику наукових досліджень і досягнень, перспективного педагогічного досвіду.
6. Організація роботи щодо підвищення психолого-педагогічної компетентності педагогів.
7. Інформаційно-методичний супровід педагогічних працівників.
8. Консультування педагогічних працівників з питань сучасного розвитку позашкільної еколого-натуралістичної освіти, організації навчально-виховного процесу, досягнень психолого-педагогічних наук.
9. Моніторинг стану науково-методичної роботи в закладі.
10. Участь у роботі атестаційної комісії.
11. Здійснення координаційно-методичної роботи позашкільних навчальних закладів еколого-натуралістичного змісту.
12. Проведення семінарів, конференцій, конкурсів, дискусій, майстер-класів тощо.

Методична робота спрямована на розробку нового змісту еколого-натуралістичної освіти, на вдосконалення діяльності педагогів, підвищення їх професійної майстерності і включає в себе:

- підготовку педагогічного колективу до усвідомлення необхідності змін та впровадження нововведень;
- програмно-методичне забезпечення стратегічних напрямів діяльності закладу;
- розробку навчально-методичних матеріалів: програм, положень, методичних рекомендацій щодо проведення семінарів, засідань педрад, діяльності творчих груп, організації навчально-виховного процесу тощо;
- створення проектів спільної діяльності закладу та загальноосвітніх навчальних закладів;
- створення інформаційного банку навчально-методичної літератури з позашкільної-натуралістичної освіти.

Таким чином, методична робота в НЕНЦ та закладах ПНЗ еколого-натуралістичного профілю спрямована на підвищення кваліфікації та професійної майстерності педагогічних працівників, розвиток творчого потенціалу педагогічного колективу, досягнення і підтримку високої якості освітнього процесу. Вона має ґрунтуватися на сучасних досягненнях психолого-педагогічної науки з урахуванням досвіду діяльності педагогів і конкретного аналізу результатів навчально-виховного процесу.

Зміни в змісті й структурі еколого-натуралістичної освіти в закладі потребують розв'язання проблем підготовки педагога, який уміє працювати в умовах вибору педагогічної позиції, технологій, змісту, форм, методів навчання і виховання.

Акценти в науково-методичній роботі з педагогами мають бути перенесені на механізми оволодіння новими технологіями, залучення до перспективних моделей педагогічного досвіду і набуття власного в широкій і різноманітній практиці.

Одним з напрямів діяльності методичної ради має стати інноваційна діяльність, що передбачає:

- трансформацію наукових ідей у практику діяльності педагогічних працівників;
- створення інформаційного банку для забезпечення потреб позашкільної еколого-натуралістичної освіти.

З метою підвищення рівня соціально-психологічної, інформаційно-комунікативної, профільної компетентності педагогів у закладі передбачено вдосконалення роботи профільних методичних об'єднань щодо навчання й організації самоосвітньої та професійно-творчої діяльності педагогів, узагальнення передового педагогічного досвіду, упровадження сучасної портфоліотехнології в систему атестаційної роботи закладу, розроблення електронних посібників для дистанційного навчання.

З метою забезпечення належних умов для організації та проведення методичної роботи в закладі передбачається удосконалення діяльності методичного кабінету.

4.3. Оптимізація психологічного супроводу

Реалізація Програми передбачає створення служби психологічного супроводу, яка має здійснювати проектування та організацію психологічного супроводу позашкільного навчально-виховного середовища, спрямованого на загальний розвиток особистості, створення умов для найбільш повного розкриття її творчого потенціалу.

Основними завданнями щодо оптимізації роботи практичного психолога в контексті сучасних досягнень вітчизняної та світової психологічної науки є:

- організація психологічної підтримки педагогів: поповнення психолого- педагогічної літератури, створення, аудіо- та відеотеки;
- систематизація психологічної просвіти педагогічного колективу;
- вивчення особливостей основних психолого-педагогічних методів роботи керівника гуртка;
- аналіз організації психологічного супроводу навчально-виховного процесу;
- формування психологічної культури суб'єктів навчально-виховного процесу;
- організація роботи щодо підвищення психологічної компетентності педагогів та батьків вихованців.

4.4. Співпраця із суспільними інституціями

Програма реалізується за умови співпраці закладу з батьками вихованців, загальноосвітніми, професійно-технічними, вищими навчальними закладами, профільними науково-дослідними установами Національної академії наук України та Національної академії педагогічних наук України, громадськими організаціями тощо.

Співпраця з батьками вихованців передбачає їх залучення до процесу навчально-виховної, творчої, проектної, організаційно-масової, просвітницької, фінансово-господарської діяльності.

Співпраця з загальноосвітніми навчальними закладами передбачає створення умов для активного застосування набутих у школі знань у практичній та творчій діяльності в позаурочний час, розширення спектру інноваційних форм масової роботи, реалізацію проектів спільної діяльності, поширення власного педагогічного досвіду.

Співпраця з вищими навчальними закладами передбачає надання можливості впровадження у педагогічну практику наукових досліджень і досягнень перспективного педагогічного досвіду, взаємодопомогу при проведенні конференцій, семінарів та майстер-класів, профорієнтаційну роботу.

Розширення співпраці з державними установами, науковими, науково-дослідними та громадськими організаціями передбачає реалізацію завдань екскурсійно-просвітницької роботи, забезпечення участі вихованців у соціальних проектах, проведення науково-дослідницької роботи, участь у виконанні завдань наукових проектів тощо.

4.5. Управлінська діяльність

У контексті розвитку закладу важливе значення має ефективна взаємодія адміністративно-методичного складу та колегіальних органів управління закладом:

- *педагогічна рада* - визначає стратегію розвитку закладу; створює організаційно-педагогічні умови для послідовних системних змін; забезпечує аналіз і контроль діяльності закладу;
- *науково-методична рада* - спрямовує роботу на підвищення рівня професійної компетентності педагогів, реалізацію творчого потенціалу педагогічного колективу, поліпшення якості позашкільної еколого-натуралістичної освіти шляхом упровадження досягнень сучасної психолого-педагогічної науки й перспективного досвіду;
- *конференція колективу* - вищий колегіальний орган самоврядування закладу;
- *батьківський актив* – приймає участь в організації та забезпеченні навчально-виховного процесу;
- *органи дитячого самоврядування* – сприяють розв'язанню актуальних питань життєдіяльності навчально-виховного соціуму, залученню вихованців до соціально важливої діяльності.

Координує діяльність всіх дорадчих структур директор закладу. Для вирішення спірних питань, якщо такі виникають, створюється комісія з трудових спорів, до якої делегують своїх представників усі ради і профспілковий комітет. Остаточне рішення із складних і спірних питань приймає директор.

Акцент діяльності директора зміщується на створення умов для самоорганізації діяльності учнів, педагогів, працівників адміністрації, на здійснення маркетингової діяльності як цілісної концепції управління закладом. Таким чином, здійснюватиметься поетапний перехід від оперативного до стратегічного проектно-цільового управління.

Завдяки впровадженню моніторингового супроводу, інтерактивних технологій у процес управління діяльністю організаційних структур на всіх рівнях управління набуде рефлексивного характеру, сприятиме процесам діалогізації взаємин, узгодженості дій.

4.6. Матеріально-технічне та фінансове забезпечення інноваційного розвитку закладу

Фінансово-господарська діяльність НЕНЦ та ПНЗ еколого-натуралістичного профілю здійснюється на основі державної політики в галузі освіти та перспективних напрямів розвитку закладу.

Матеріально-технічне та фінансове забезпечення інноваційного розвитку закладу здійснюється на основі сучасної державної політики в галузі позашкільної освіти та пріоритетів діяльності закладу. Джерелами фінансування є видатки, виділені бюджетом МОН (або місцевих державних адміністрацій), а також залучені позабюджетні кошти (добровільні батьківські внески, спонсорська допомога, надання платних послуг тощо), що не суперечить чинному законодавству України.

Матеріально-технічні та фінансові ресурси визначаються реальними потребами реалізації конкретних проектів, які є складовими даної Програми розвитку, відповідно до санітарно-гігієнічних норм і правил з урахуванням типового переліку обов'язкового навчального обладнання, а також наукового поступу в галузі інформаційних технологій.

4.7. Організація міжнародного співробітництва

Основними формами міжнародного співробітництва визначено участь у міжнародних науково-освітніх програмах і проектах, що реалізуються відповідно до укладених міждержавних угод про співпрацю; організацію та проведення науково-практичних конференцій, семінарів-практикумів, виставок, інших методико-педагогічних заходів; обмін делегаціями; удосконалення системи інформаційного забезпечення.

Міжнародне співробітництво спрямовується на реалізацію декларацій, конвенцій, інших документів ООН, ЮНЕСКО, ЮНІСЕФ, Європейського Фонду Освіти, інших міжнародних організацій. Його здійснення передбачено як на державному рівні, так і на рівні закладу.

5. ОЧІКУВАНІ РЕЗУЛЬТАТИ

Основними результатами розвитку закладу будуть системні позитивні зміни в його діяльності, зокрема:

- створення на всеукраїнському рівні ресурсного центру розвитку позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку із розвиненою інфраструктурою, сучасним обладнанням, професійними кадрами;
- створення умов для інноваційного розвитку ПНЗ з урахуванням соціально-економічного, культурного потенціалу, суспільних викликів і потреб учасників навчально-виховного процесу щодо якості еколого-натуралістичної освіти;

- сприяння підвищенню конкурентоспроможності закладу шляхом підвищення якості соціально-освітніх послуг, організаційно-координаційної і науково-методичної роботи; оновлення матеріально-технічної бази закладу;
- створення системи підвищення професійної компетентності педагогів із новітніх форм, технологій організації навчально-виховного процесу, оволодіння основами педагогічного менеджменту, що дозволяє більшості педагогів працювати на рівні педагога-менеджера;
- становлення компетентнісно спрямованого навчально-виховного процесу у єдності змістових, технологічних, особистісних, управлінських параметрів;
- оптимізація мережі творчих об'єднань відповідно потреб споживачів, суспільства;
- створення ефективної виховної системи, розбудова єдиного виховного простору;
- забезпечення підтримки єдиного інформаційного простору позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку;
- зайняття закладом провідного місця у ринковій ніші надання освітніх послуг у сфері позашкільної еколого-натуралістичної освіти;
- створення умов для консолідації зусиль зацікавлених державних структур, громадських організацій, бізнес-спільноти, розвитку позашкільної освіти еколого-натуралістичного напрямку.

Оцінювання ефективності результатів буде здійснюватися шляхом запровадження системного моніторингу якості освіти еколого-натуралістичної на всіх рівнях.

6. КОНТРОЛЬ ВИКОНАННЯ ПРОГРАМИ

Аналіз результативності впровадження Програми та експертиза реалізації проектів здійснюється на основі моніторингу.

Обговорення результатів аналізу на засіданнях методичної ради та на загальному зібранні трудового колективу ПНЗ.